

*E - PORADNIK
POWIATU OPATOWSKIEGO*

Rozwód – przesłanki i procedura sądowa

Poradnik przygotowany w ramach zadania publicznego realizowanego w formie powierzenia zadania przez Zarząd Powiatu Opatowskiego.

Publikacja bezpłatna.

Praca zbiorowa

Autorzy:

Katarzyna Turbiarz – radca prawny, mediator

Katarzyna Markiewicz – radca prawny, doradca obywatelski

Wydawca:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Powiatu Opatowskiego z siedzibą w Opatowie

ul. Bronisława Ostrowskiego ps. Cichy 1

27 – 500 Opatów

Tel. (15) 868 – 20 – 87

fax. (15) 868 – 20 - 87

e-mail: lgdopatow@o2.pl

<http://www.lgdopatow.pl>

WPROWADZENIE – NIEODPŁATNE PORADY PRAWNE, EDUKACJA PRAWNA

Nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz edukacja prawna świadczone są zgodnie z ustawą z dnia 05 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. 2020.2232 tj. z dnia 14 grudnia 2020 roku).

Miejsce i godziny świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Powiecie Opatowskim:

<u>Opatów Punkt nr 1</u> <u>Nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, nieodpłatna mediacja</u>	<u>Ożarów Punkt nr 2</u> <u>Nieodpłatna pomoc prawna</u>
ul. Sienkiewicza 17	ul. Stodolna 1
Dane do kontaktu: 1.Nr telefonu: 15 868-47-12 lub 797 – 994 – 712, 2.Adres e-mail: <i>asystent@opatow.pl</i>, 3.E-PUAP: - adres skrzynki: /itob624a04/Skrytka ESP lub należy wpisać na stronie epuap.gov.pl w pozycji nazwa adresata podmiot „Powiat Opatowski”, 4.Bezpośrednia rejestracja z możliwości wskazania konkretnego terminu za pomocą strony Ministerstwa Sprawiedliwości https://np.ms.gov.pl/	Dane do kontaktu: 1.Nr telefonu: 15 868-47-12 lub 797 – 994 – 712, 2.Adres e-mail: <i>asystent@opatow.pl</i>, 3.E-PUAP: - adres skrzynki: /itob624a04/Skrytka ESP lub należy wpisać na stronie epuap.gov.pl w pozycji nazwa adresata podmiot „Powiat Opatowski”, 4.Bezpośrednia rejestracja z możliwości wskazania konkretnego terminu za pomocą strony Ministerstwa Sprawiedliwości https://np.ms.gov.pl/
Lokalna Grupa Działania Powiatu Opatowskiego Katarzyna Turbiarz – radca prawny, mediator - dyżur zgodnie z harmonogramem, Szymon Heba – radca prawny, doradca obywatelski, mediator - dyżur zgodnie z harmonogramem,	Starostwo Powiatowe w Opatowie: Ewelina Bielak – adwokat, Jolanta Kotkowska – adwokat, Juliusz Ginter – radca prawny, Dyżury zgodnie z harmonogramem.
Poniedziałek: 7:30 – 11:30 NPP i M. Wtorek: 7:30 – 11:30 NPP i M. Środa: 7:30 – 11:30 NPP i M. Czwartek: 7:30 – 11:30 NPP i M. Piątek: 7:30 – 12:30 NPO.	Poniedziałek: 9:00 – 13:00 Wtorek: 7:30 – 11:30 Środa: 9:00 – 13:00 Czwartek: 9:00 – 13:00 Piątek: 9:00 – 13:00

Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- Poinformowanie o obowiązującym stanie prawnym oraz o przysługujących prawach i obowiązkach, w tym w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, sądowym, administracyjnym lub sądownoadministracyjnym;
- Wskazanie sposobu rozwiązania problemu prawnego;
- Przygotowanie projektu pisma w tych sprawach, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądownoadministracyjnym;
- Sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w różnych rodzajach postępowań;
- Nieodpłatną mediację.

Uwaga!!!

Nieodpłatna pomoc prawna nie obejmuje spraw związanych:

- z prowadzeniem działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowania do rozpoczęcia tej działalności.

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje:

- działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą

uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego,

➤ nieodpłatną mediację.

KTO MOŻE SKORZYSTAĆ Z NIEODPŁATNEJ POMOC PRAWNEJ

KAŻDY, kto znajduje się w sytuacji, w której nie może ponieść kosztów odpłatnej pomocy i złoży takie oświadczenie w punkcie, w którym świadczona jest nieodpłatna pomoc, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie lub nieodpłatna mediacja.

Osoba uprawniona, przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, składa pisemne oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Oświadczenie składa się osobie udzielającej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącej nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Oświadczenie, przechowuje się w warunkach uniemożliwiających dostęp do niego osób trzecich. Administratorem danych osobowych zawartych w oświadczeniu, jest starosta. W celu umożliwienia kontroli prawidłowości udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego starosta przechowuje oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, przez trzy lata od końca roku kalendarzowego, w którym oświadczenie zostało sporządzone.

Nieodpłatna pomoc prawna przysługuje także osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą (osoba samozatrudniona) niezatrudniającej innych osób w ciągu ostatniego roku. Nieodpłatna pomoc prawna dla samozatrudnionych przedsiębiorców ma charakter pomocy de minimis.

INNE ISTOTNE INFORMACJE

Porady prawne udzielane są w ramach osobistej wizyty osoby uprawnionej w punkcie nieodpłatnego poradnictwa prawnego. Osoby, które ze względu na niepełnosprawność ruchową lub inne trudności nie są w stanie stawić się osobiście w punkcie porad prawnych pomoc prawna świadczona jest poza siedzibą punktu lub z wykorzystaniem środków komunikowania się na odległość po uprzednim zgłoszeniu w/w faktu pod wskazanym wyżej numerem telefonu oraz złożeniu stosownego oświadczenia.

EDUKACJA PRAWNA

Edukacja prawna stanowi ustawiczny proces prowadzony wobec obywateli bez względu na wiek. W ramach realizacji zadania z zakresu edukacji prawnej prowadzone są zajęcia dla uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych mające na celu zwiększenie świadomości w zakresie podstawowych praw i obowiązków, profilaktyki oraz zwalczania przestępstw oraz funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Celem edukacji prawnej dzieci i młodzieży jest zapobieganie wykluczeniu prawnemu w dorosłym życiu. W ramach edukacji prawnej prowadzone są wykłady teoretyczne jak również szereg zajęć o charakterze praktycznym.

ROZWÓD PODSTAWA PRAWNA

W ramach nieodpłatnej pomocy prawnej jak również nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego jeden z najczęściej poruszanych tematów stanowi rozwód w tym przesłanki jego orzeczenia oraz procedura sądowa.

Materialne przesłanki rozwodu uregulowane zostały w ustawie z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2020.1359 tj. z dnia 10 sierpnia 2020 roku). Natomiast przepisy postępowania w sprawach rozwodowych uregulowane zostały w ustawie z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2021.1805 tj. z dnia 04 października 2021 r.).

PRZESŁANKI POZYTYWNE ROZWODU

Rozwodu może żądać każdy z małżonków w przypadku wystąpienia zupełnego i trwałego rozkładu pożycia małżeńskiego stron.

Zupełny rozkład pożycia małżeńskiego oznacza ustanie między małżonkami wszystkich więzi tj. gospodarczej, uczuciowej oraz fizycznej.

Trwałość rozkładu pożycia występuje gdy można rozsądnie oczekiwać, że małżonkowie nie powrócą już do wspólnego pożycia.

PRZESŁANKI NEGATYWNE ROZWODU

Rozwodu nie można żądać gdy:

- w skutek rozwodu mogłoby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci stron,
- z innych względów orzeczenie rozwodu jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego,
- żąda rozwodu małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia małżeńskiego, chyba, że drugi małżonek wyrazi na to zgodę lub w sytuacji gdy odmowa wyrażenia zgody jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

WINA W ROZKŁADZIE POŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO

Zgodnie z art. 57 kro Sąd orzekający w sprawie rozwodowej ma obowiązek ustalić, który z małżonków ponosi winę w rozkładzie pożycia małżeńskiego. Wina może zostać przypisana jednemu z małżonków lub obojgu.

Uwaga!! Na zgodne żądanie stron Sąd może zaniechać orzekania o winie.

ROZSTRZYGNIĘCIA ZAWIERANE W WYROKU ROZWODOWYM

Oprócz podstawowego rozstrzygnięcia zawartego w wyroku rozwodowym tj. orzeczenia o rozwiązaniu małżeństwa stron przez rozwód oraz dokonania ustalenia winy w rozkładzie pożycia lub orzeczenia rozwodu bez winy stron zgodnie z art. 58 kro w wyroku rozwodowym Sąd może orzec o:

- władzy rodzicielskiej nad wspólnym dzieckiem stron,
- kontaktach rodzica z dzieckiem,
- alimentach.

Uwaga!! Orzekając o powyższym Sąd bierze pod uwagę wspólne ustalenia stron (porozumienia małżonków) jeżeli są one zgodne z dobrem dziecka.

Uwaga!! Jeżeli wcześniej między stronami zostało wszczęte postępowanie o alimenty przed Sądem Rejonowym a następnie wniesiony został pozew o rozwód lub separację przed Sąd Okręgowy postępowanie przed Sądem Rejonowym ulegnie zawieszeniu do czasu rozpoznania sprawy przez Sąd Okręgowy.

Nadto w wyroku rozwodowym Sąd może orzec o:

- sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania stron po rozwodzie.

W wyjątkowych przypadkach, gdy jeden z małżonków swym rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie, Sąd może nakazać jego eksmisję na żądanie drugiego małżonka. Na zgodny wniosek stron, Sąd może w wyroku orzekającym rozwód orzec również o podziale wspólnego mieszkania albo o przyznaniu mieszkania jednemu z małżonków, jeżeli drugi małżonek wyraża zgodę na jego opuszczenie bez dostarczenia lokalu zamiennego i pomieszczenia zastępczego, o ile podział bądź jego przyznanie jednemu z małżonków są możliwe.

Ponadto w sprawie rozwodowej jedna ze stron może żądać rozstrzygnięcia w zakresie podziału majątku wspólnego stron jednakże Sąd orzeka o w/w podziale tylko wówczas gdy przeprowadzenie tego podziału nie powoduje nadmiernej zwłoki w postępowaniu.

ALIMENTY NA MAŁŻONKA

Zgodnie z art. 60 § 1 kro małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego.

W przypadku tym najważniejsze są następujące okoliczności:

- rozwód,
- brak ustalonej winy małżonka żądającego alimentów,
- niedostatek,
- alimenty w wysokości odpowiadającej usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego do alimentów oraz możliwościom zarobkowym zobowiązanego.

Drugim przypadkiem uregulowanym w art. 60 § 2 kro jest możliwość dochodzenia alimentów od małżonka uznanego za wyłącznie winnego rozkładu pożycia. Zgodnie z w/w przepisem jeżeli jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, sąd na żądanie małżonka niewinnego może orzec, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczyniać się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, chociażby ten nie znajdował się w niedostatku.

W przypadku tym najważniejsze są następujące okoliczności:

- rozwód,
- uznanie jednego z małżonków za wyłącznie winnego rozkładu pożycia małżeńskiego stron,
- istotne pogorszenie sytuacji materialnej na skutek rozwodu.

Uwaga!! W opisanym przypadku dla ustalenia alimentów nie jest wymagany niedostatek małżonka niewinnego rozkładu pożycia.

POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O ROZWÓD

WŁAŚCIWOŚĆ SĄDU I STRONY POSTĘPOWANIA

Właściwość miejscowa Sądu w sprawach małżeńskich (w tym rozwodowych) uregulowana została w art. 41 kpc.

Powództwo ze stosunku małżeństwa wytacza się wyłącznie przed sąd, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. Z braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i tej podstawy nie ma - sąd miejsca zamieszkania powoda.

Właściwość rzeczowa Sądu w sprawach rozwodowych wynika z kolei z art. 17 kpc zgodnie z którym sprawy o rozwód rozpoznaje Sąd Okręgowy.

Sprawy o rozwód rozpoznawane są w trybie procesowym.

KOSZTY SĄDOWE, ZWOLNIENIE Z KOSZTÓW SĄDOWYCH, PEŁNOMOCNIK Z URZĘDU

Pozew o rozwód podlega opłacie sądowej. Opłata sądowa jest stała w zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2021.2257 tj. z dnia 07.12.2021 r.) wynosi 600 zł.

Powód przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub w skierowanym do Sądu pozwie może ubiegać się o zwolnienie od kosztów sądowych w całości lub w części wykazując, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku dla siebie i rodziny.

Wówczas do wniosku lub pozwu dołączyć należy oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania z którego będzie wynikała sytuacja materialna i osobista osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych.

Ponadto, każda ze stron może ubiegać się o przyznanie pełnomocnika z urzędu wskazując, że nie jest w stanie ponieść kosztów pełnomocnika z wyboru. W tym przypadku również wraz z wnioskiem należy złożyć oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania.

SĄDOWE POSTĘPOWANIE W SPRAWIE O ROZWÓD

Zainicjowanie postępowania sądowego w sprawie o rozwód wymaga złożenia pozwu do Sądu Okręgowego według właściwości wskazanej powyżej.

Stronami w postępowaniu o rozwód są powód i pozwany.

Pozew powinien zawierać:

- oznaczenie stron imię , nazwisko, adres a dodatkowo w przypadku strony powodowej numer PESEL,
- określenie żądania (rozwiązanie przez rozwód małżeństwa, uregulowanie alimentów, władzy rodzicielskiej, kontaktów z dziećmi, sposobu korzystania z mieszkania),
- fakty na których powód opiera swoje żądania oraz dowody na ich potwierdzenie,
- informację czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu.

Najczęściej w toku postępowania o alimenty przeprowadza się dowody z:

- odpisu aktu małżeństwa,
- odpisu aktu urodzenia małoletnich dzieci stron,
- przesłuchania stron i świadków,
- dokumentów potwierdzających np. miesięczny koszt utrzymania i usprawiedliwione potrzeby oraz możliwości zarobkowe zobowiązanego do alimentów, winę w rozkładzie pożycia małżeńskiego.

INNE ISTOTNE INFORMACJE O SPRAWACH ROZWODOWYCH

Postępowanie sądowe w sprawie o rozwód odbywa się przy drzwiach zamkniętych oznacza to, że na sali sądowej nie jest obecna publiczność. Jednakże każda ze stron może żądać publicznego rozpoznania sprawy. W takim przypadku Sąd musi stwierdzić, że publiczne prowadzenie sprawy nie zagraża moralności.

Świadkiem nie może być:

- małoletni, który nie ukończył lat trzynastu,
- zstępni stron, którzy nie ukończyli lat siedemnastu.

W każdej sprawie o rozwód lub o separację Sąd zarządza przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron.

Jeżeli istnieją widoki na utrzymanie małżeństwa, sąd może skierować strony do mediacji.

WZÓR POZWU O ROZWÓD

Opatów, dnia

Sąd Okręgowy w Kielcach

I Wydział Cywilny

ul. Seminaryjska 12 a

25-372 Kielce

Powód: (imię i nazwisko, PESEL, adres zamieszkania)

Pozwany: imię, nazwisko, adres

Pozew o rozwód

W imieniu własnym , wnoszę o:

- 1) rozwiązanie małżeństwa powódkiz pozwanym , zawartego w dniu 26 września 2019 r. w Rzeszowie, którego akt małżeństwa został sporządzony przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Rzeszowie w dniu 1 października 2019 r., pod numerem..... przez rozwód z wyłącznej winy pozwanego;
- 2) powierzenie powódce wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnim synem stronur. 12 maja 2020 r. w Rzeszowie z jednoczesnym ograniczeniem władzy rodzicielskiej pozwanego do współdecydowania o istotnych sprawach dziecka dotyczących zakresu wyboru przedszkola, sposobu leczenia i spędzania wolnego czasu oraz współdecydowania w zakresie zmiany miejsca pobytu dziecka;

- 3) zobowiązanie stron do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania wspólnego małoletniego dziecka stron poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletniego alimentów w kwocie po 750 zł płatnych do dnia 15- go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat do rąk matki małoletniego oraz zobowiązanie powódki do ponoszenia pozostałych kosztów utrzymania i wychowania dziecka;
- 4) zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu według norm przepisanych;
- 5) nieorzekanie przez sąd w zakresie utrzymania przez rodziców kontaktów z dzieckiem;
- 6) zabezpieczenie powództwa w ten sposób, że pozwany będzie zobowiązany do zapłaty na rzecz małoletniego alimentów w kwocie po 500 zł płatnych do dnia 15. każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat do rąk matki;
- 7) dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów:
 - a) z dokumentów załączonych do pozwu:
 - odpis skrócony aktu małżeństwa, na fakt jego treści, w szczególności stosunku małżeństwa między powódką a pozwanym,
 - odpis skrócony aktu urodzenia małoletniego, na fakt jego treści, w szczególności pokrewieństwa między pozwanym a małoletnim,
 - zaświadczenie z ośrodka leczenia uzależnień w Żurawicy - na fakt jego treści, w szczególności problemów alkoholowych pozwanego;
 - b) z zeznań świadków:
 - Anny Nowak, zam. Rzeszów, ul. Krośnieńska 1/426 - na fakt wulgarnych zachowań pozwanego względem powódki i ich wspólnego

małoletniego, trwałego i zupełnego rozkładu pożycia między małżonkami, jak również winy pozwanego za rozkład pożycia,

- Tomasza Kowalskiego, zam. Rzeszów, ul. Podkarpacka 2/7 - na fakt wulgarnych zachowań pozwanego względem powódki i ich wspólnego małoletniego, trwałego i zupełnego rozkładu pożycia między małżonkami, jak również winy pozwanego za rozkład pożycia;

c) z przesłuchania stron - na fakt trwałego i zupełnego rozkładu pożycia między małżonkami, jak również winy pozwanego za rozkład pożycia.

Na podstawie art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c. informuję, że strony podjęły próbę pozasądowego rozwiązania sporu, które nie zakończyło się powodzeniem.

Uzasadnienie

Strony zawarły związek małżeński w dniu 26 września 2019 r. po rocznej znajomości.

Dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa - na fakt jego treści, w szczególności stosunku małżeństwa między powódką a pozwanym

Z tego małżeństwa w dniu 12 maja 2020 r. urodził się syn – Adam

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia małoletniego - na fakt jego treści, w szczególności stosunku pokrewieństwa między pozwanym a małoletnim

Początkowo pożycie małżeńskie układało się pomyślnie. Strony zamieszkały we wspólnym mieszkaniu, do którego przysługiwało im spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego przy ul. Witkacego 3/124 w Rzeszowie. Powódka wykonywała pracę nauczycielki, pozwany był bezrobotnym.

Od 2020 r. pozwany zaczął nadużywać alkoholu, co w konsekwencji doprowadziło do licznych kłótni. Pozwany, znajdując się w stanie nietrzeźwości, używał pod adresem powódki, jak i małoletniego dziecka stron licznych wyzwisk i wulgarnych sformułowań. Dochodziło do rękoczynów.

Dowody:

- zaświadczenie z ośrodka leczenia uzależnień w Żurawicy - na fakt jego treści, w szczególności problemów alkoholowych pozwanego,
- zeznania świadka Anny Nowak oraz zeznania świadka Tomasza Kowalskiego - na fakt wulgarnych zachowań pozwanego względem powódki i ich wspólnego małoletniego, trwałego i zupełnego rozkładu pożycia między małżonkami, jak również winy pozwanego za rozkład pożycia,
- przesłuchanie stron - na fakt trwałego i zupełnego rozkładu pożycia między małżonkami, jak również winy pozwanego za rozkład pożycia.

Mając na uwadze powyższe, wnoszę jak we wstępie.

Podpis własnoręczny

Załączniki:

- 1) odpis pozwu wraz z załącznikami,
- 2) dokumenty wnioskowane jako dowody,
- 3) dowód uiszczenia opłaty od pozwu.